

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

Αθήνα, 20 Δεκεμβρίου 2024
ΑΠ: 4306

Προς: κ. Κωνσταντίνο Τασούλα
Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Έχω την τιμή να σας υποβάλω την Ενδιάμεση Έκθεση για τη Νομισματική Πολιτική 2024, σύμφωνα με τη σχετική πρόβλεψη του Καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος.

Η παρούσα Ενδιάμεση Έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδος για τη Νομισματική Πολιτική υποβάλλεται σε μία περίοδο κατά την οποία οι εγχώριες οικονομικές εξελίξεις παραμένουν θετικές σε ένα διεθνές περιβάλλον αυξημένης αβεβαιότητας. Το 2024 η παγκόσμια οικονομία παρέμεινε ανθεκτική, παρά την περιοριστική νομισματική πολιτική και την αβεβαιότητα από τις συνεχιζόμενες συγκρούσεις στην Ουκρανία και τη Μέση Ανατολή. Ο πληθωρισμός εξακολούθησε να υποχωρεί σημαντικά στις προηγμένες οικονομίες, λόγω και της ασκηθείσας περιοριστικής νομισματικής πολιτικής. Επιπλέον, οι παγκόσμιες χρηματοπιστωτικές συνθήκες σήμερα είναι ευνοϊκότερες σε σύγκριση με δώδεκα μήνες πριν, το παγκόσμιο εμπόριο έχει ανακάμψει και οι διεθνείς τιμές των βασικών εμπορευμάτων και της ενέργειας έχουν σε γενικές γραμμές έχει σταθεροποιηθεί. Η αβεβαιότητα, όμως, για το μέλλον της παγκόσμιας οικονομίας έχει αυξηθεί σημαντικά.

Η ελληνική οικονομία συνέχισε να αναπτύσσεται και στη διάρκεια του 2024 με ικανοποιητικό ρυθμό, σημαντικά υψηλότερο από τον αντίστοιχο μέσο όρο των κρατών-μελών της ζώνης του ευρώ. Ο γενικός πληθωρισμός επιβραδύνθηκε και το 2024, αλλά διαμορφώθηκε σε υψηλότερο επίπεδο στην Ελλάδα έναντι της ευρωζώνης, καθώς ο επίμονα υψηλός πληθωρισμός των υπηρεσιών περιόρισε την αποκλιμάκωσή του. Σύμφωνα με τις τρέχουσες προβλέψεις της Τράπεζας της Ελλάδος, ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ το 2024 αναμένεται να διαμορφωθεί στο 2,3%, να επιταχυνθεί το 2025 στο 2,5% και να υποχωρήσει ελαφρά στο 2,3% το 2026 και στο 2,0% το 2027. Η βασικότερη συνιστώσα της οικονομικής μεγέθυνσης εκτιμάται ότι θα είναι η ιδιωτική κατανάλωση, ενώ οι επενδύσεις και οι εξαγωγές θα συνεχίσουν να συμβάλλουν θετικά. Ο πληθωρισμός θα συγκλίνει μέχρι το 2026 προς το στόχο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (2%), αλλά θα παραμείνει ελαφρά πάνω από αυτόν.

Η συνετή δημοσιονομική πολιτική που ακολουθείται τα τελευταία χρόνια και οι προσπάθειες καταπολέμησης της φοροδιαφυγής αποδίδουν καρπούς, καθώς επιτυγχάνονται υψηλά πρωτογενή πλεονάσματα χωρίς την ανάγκη λήψης περιοριστικών μέτρων και αποκλιμακώνεται το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ. Οι κίνδυνοι για τη βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους εκτιμάται ότι παραμένουν οριοθετημένοι μεσοπρόθεσμα, υπό την προϋπόθεση της προσήλωσης στην επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων και της αποτελεσματικής αξιοποίησης των ευρωπαϊκών πόρων. Ωστόσο, μακροπρόθεσμα εκτιμάται αυξημένη αβεβαιότητα, καθώς η σταδιακή αναχρηματοδότηση των δανειακών υποχρεώσεων προς τον επίσημο τομέα με όρους αγοράς θα αυξήσει την έκθεση του Ελληνικού Δημοσίου στον επιτοκιακό κίνδυνο και στον κίνδυνο αγοράς, γεγονός που εξαλείφει τα περιθώρια δημοσιονομικής χαλάρωσης.

Οι αποδόσεις των ελληνικών κρατικών ομολόγων έχουν ακολουθήσει σε μεγάλο βαθμό τις εξελίξεις των αποδόσεων των υπόλοιπων κρατικών ομολόγων της ζώνης του ευρώ. Ταυτόχρονα, οι αναβαθμίσεις των πιστοληπτικών αξιολογήσεων για την ελληνική οικονομία οδηγούν σε σημαντικά αυξημένη συμμετοχή των επενδυτών στις νέες εκδόσεις ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου, με αποτέλεσμα τη συνεχιζόμενη πτώση του κόστους δανεισμού του.

Κατά τους πρώτους δέκα μήνες του 2024 οι καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα αυξήθηκαν. Το κόστος τραπεζικού δανεισμού των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών υποχώρησε, ακολουθώντας τη μείωση των επιτοκίων πολιτικής του Ευρωσυστήματος και την παρατηρηθείσα αποκλιμάκωση του κόστους αναχρηματοδότησης των τραπεζών από τις αγορές κεφαλαίων και ομολόγων. Τέλος, ο ετήσιος ρυθμός αύξησης των τραπεζικών δανείων προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις επιταχύνθηκε, εξέλιξη που συνδέεται με την ενίσχυση της ζήτησης τραπεζικών δανείων, ιδίως εκ μέρους των μεγάλων επιχειρήσεων.

Στον τραπεζικό τομέα, το εννεάμηνο του 2024 οι δείκτες ρευστότητας και κεφαλαιακής επάρκειας, καθώς και η ποιότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου, βελτιώθηκαν, ενώ η κερδοφορία των τραπεζικών ομίλων παρέμεινε ικανοποιητική. Ο δείκτης μη εξυπηρετούμενων δανείων σε ατομική βάση μειώθηκε σημαντικά το Σεπτέμβριο του 2024 σε σύγκριση με το Δεκέμβριο του 2023 και διαμορφώθηκε στο χαμηλότερο επίπεδο από την ένταξη της Ελλάδας στη ζώνη του ευρώ. Ωστόσο, χρειάζεται εγρήγορση ώστε να επιτευχθεί περαιτέρω εξυγίανση του ενεργητικού των τραπεζών, να αποφευχθούν νέες καθαρές εισροές μη εξυπηρετούμενων δανείων, γεγονός που αναμένεται να συμβάλει στην περαιτέρω βελτίωση των κεφαλαιακών δεικτών, και να περιοριστούν οι οριστικές και εκκαθαρισμένες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (DTCs), οι οποίες επί του παρόντος αποτελούν 40% των εποπτικών κεφαλαίων των τραπεζών.

Οι επιτυχίες που καταγράφονται τα τελευταία χρόνια αποτελούν ένδειξη ότι η οικονομία είναι στο σωστό δρόμο. Όμως η προσπάθεια οικονομικής ανάκαμψης από τη δεκαετή κρίση χρέους δεν έχει ολοκληρωθεί. Η ενίσχυση της συνολικής παραγωγικότητας μέσω των μεταρρυθμίσεων και της καινοτομίας, μαζί με την αύξηση των επενδύσεων και του ποσοστού συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό, είναι καθοριστικής σημασίας για την επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης, τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και τη σύγκλιση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ προς τα μέσα ευρωπαϊκά επίπεδα. Με υψηλότερη παραγωγικότητα, προκλήσεις όπως το υψηλό δημόσιο χρέος, το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και οι πιέσεις στη συνταξιοδοτική δαπάνη και στις δαπάνες υγειονομικής περίθαλψης λόγω της δημογραφικής γήρανσης γίνονται πολύ πιο διαχειρίσιμες. Επίσης διευκολύνεται η υλοποίηση αυξημένων επενδύσεων σε νέες τεχνολογίες, σε έργα μετριασμού της κλιματικής αλλαγής, αλλά και σε έργα που προωθούν την πράσινη μετάβαση.

Ωστόσο θα πρέπει να επισημανθεί ότι πλέον το παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον στο οποίο λειτουργούμε διαφέρει αισθητά σε σχέση με μερικά χρόνια πριν. Η Ευρώπη συνολικά αντιμετωπίζει προκλήσεις, οι οποίες είναι τεχνολογικές, περιβαλλοντικές, ενεργειακές καθώς και σε θέματα ασφάλειας. Παρά την προσήλωση που πρέπει να επιδείξουμε ως χώρα στην υλοποίηση των απαιτούμενων μεταρρυθμίσεων, η απάντηση σε αυτά τα προβλήματα και τις παγκόσμιες τάσεις δεν μπορεί να προέλθει από καθεμία χώρα μεμονωμένα. Χρειάζεται κοινή προσέγγιση, σύμπλευση και συνεργασία με βάση τις προτάσεις της πρόσφατης έκθεσης Letta για την αναγκαιότητα της ολοκλήρωσης της Ενιαίας Αγοράς και της έκθεσης Draghi για το μέλλον της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας. Βασική προϋπόθεση για να αντιμετωπιστεί το κενό καινοτομίας, παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας και να κατοχυρωθεί η κυριαρχία, ασφάλεια και ανθεκτικότητα της Ευρώπης είναι ο συντονισμός και η κοινή δράση των Ευρωπαίων εταίρων, αξιοποιώντας και την επιτυχημένη εμπειρία του ευρωπαϊκού μέσου ανάκαμψης NextGenerationEU.

Με εκτίμηση,

Γιάννης Στουρνάρας